

## **Jom Kippur: Marea zi a ispășirii**

**Versete călăuzitoare:** Leviticul 16

### **Cartea Leviticul**

#### **Cuvinte cheie**

- Sfințenia, sfânt (de 123 de ori vdq)
- Ispășirea, a ispăși (de 49 de ori rpK)
- Curățenia, curat (de 74 de ori rhej)
- Sânge (de 88 de ori)
- Părtașia (vezi Leviticul 1.1: „Cortul întâlnirii” (de 49 de ori))

#### **Subiectul**

1. Apropierea omului de Dumnezeu prin jertfă (Leviticul 1-16)
2. Viața în sfințenie înaintea lui Dumnezeu prin despărțire (Leviticul 17-27).

#### **Împărțirea**

1. Conținutul părtașiei noastre cu Dumnezeu: jertfa (Leviticul 1-7)
2. Mijlocirea pentru părtașie: preoția (Leviticul 8-9)
3. Condiții pentru părtașie: Ziua ispășirii (Leviticul 16)
5. Păstrarea părtașiei: ascultare, sfințire (Leviticul 17-25)

#### **Particularități**

Cartea Leviticul constă în cea mai mare parte în vorbirea directă a lui Dumnezeu. Descoperirea de Sine a lui Dumnezeu „Eu sunt Domnul [Iehova]” se întâlnește în această carte mai des decât în orice altă carte (de 49 de ori din totalul de 78). Cartea Leviticul se leagă în ceea ce privește conținutul de cartea Exodul. În timp ce cartea Exodul descrie cum Dumnezeu eliberează un popor înrobii și consacrat morții (Israel) și îl aduce la Sine (Exodul 3.12; 4.23), cartea Leviticul ne arată unde și cum acest popor trebuie să slujească lui Dumnezeu.

## **Marea zi a ispășirii în Leviticul 16**

Marea zi a ispășirii (Jom Kippur) este și astăzi cea mai importantă zi de sărbătoare religioasă iudaică. În ea se răspunde la întrebarea centrală, cum poate un Dumnezeu sfânt și drept să aibă părtașie cu un popor necurat, păcătos. Expresia ispășire, care este numită de 16 ori în capitolul acesta, constituie o noțiune cheie, și de aceea denumirea ziua ispășirii este mai potrivită decât ziua împăcării.

## **Ispășirea**

Noțiunea ispășire este exprimată în ebraică preponderent prin cuvintele *kappar*, *kipper*, *kopper*, care se bazează pe rădăcina cuvântului *kpr*, care are înțelesul de „a acoperi, a învălui, a anula”. Gândurile următoare stau în Vechiul Testament în legătură cu acest cuvânt:

- Geneza 6.14 (a smoli și rășină)
- Geneza 32.20 și Proverbe 6.34,35; 16.14 (a împăca în sensul de a liniști sau a potoli)
- Leviticul 17.11 (a face ispășire)
- Deuteronomul 21.8 / Ieremia 18.23 (a ierta)
- Isaia 28.18 (a nimici, a distruge)
- 2 Samuel 31.3 (a ispăși în sensul de a favoriza)
- Isaia 27.9 (a ispăși nedreptatea = a îndepărta păcatele)
- Psalmul 49.7 (preț de răscumpărare)

În legătură cu legile jertfelor devin clare două aspecte:

1. Cu privire la Dumnezeu semnifică satisfacerea și restabilirea onoarei Lui defăimate și potolirea, respectiv înlăturarea mâniei (nu vrăjmășiei) Lui drepte și sfinte asupra păcatului și a păcătosului. Vezi de exemplu Exodul 30.12; Numeri 16.46; Iov 33.24; Psalmul 49.7.
2. Cu privire la om, respectiv la păcatele lui conține gândul anulării și iertării păcatelor și al curățirii și „facerii potrivit” a păcătosului pentru prezența lui Dumnezeu. Vezi de exemplu Leviticul 1.3,4; 4.20,26,31; 16.30; Psalmul 32.1,5; 65.3; 78.38; Neemia 4.5; Daniel 9.24; Ieremia 18.23.

*În ispășire Dumnezeu Își creează o bază, pe care El poate dovedi har păcătosului, și anume prin îndepărtarea mâniei Lui și a pedepsei meritate prin intermediul unei jertfe de sânge, adusă în locul vinovatului.*

## **Mânia lui Dumnezeu – dragostea lui Dumnezeu**

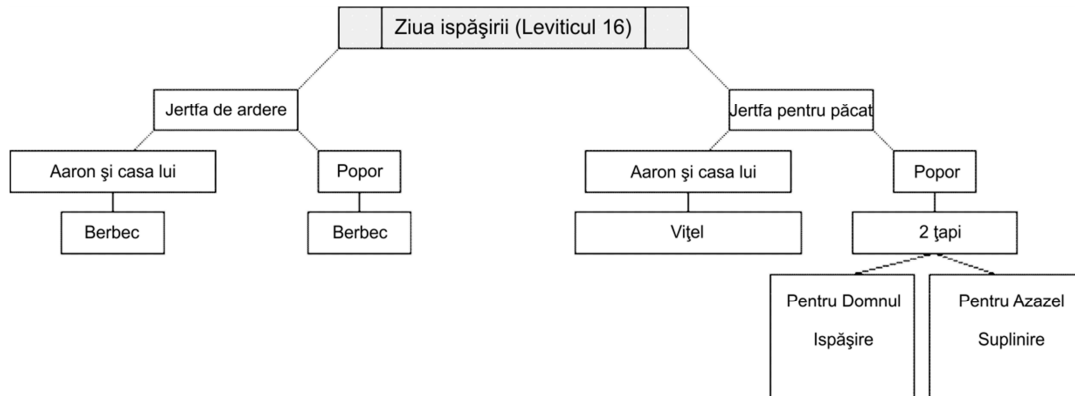
- Mânia lui Dumnezeu este la fel ca dragostea lui Dumnezeu o însușire a lui Dumnezeu, care ne este mărturisită în întreaga Biblie (de exemplu Romani 1.18; 2.5,8; 3.5; 5.9; 9.22; Ioan 3.36; Coloseni 3.6; Apocalipsa 6.16,17 și alte locuri).
- Mânia lui Dumnezeu este însă absolut dreaptă și justificată (Psalmul 7.11; 145.17; Romani 2.5; 1.18-20,32) și nu are nimic a face cu concepția păgână a unui monstru setos de sânge, incalculabil.
- Dreptatea care se mânie a lui Dumnezeu cere satisfacere pentru păcate, însă dragostea Lui procură păcătosului mijlocul pentru această satisfacere. Vezi Romani 5.8,9; 8.3; Efeseni 2.3,4; 2 Corinteni 5.21; 1 Ioan 4.10.
- Dragostea exclude vrăjmășia – de aceea și Dumnezeu nu este vrăjmașul omului, ci omul este vrăjmașul lui Dumnezeu, și drept urmare omul trebuie împăcat cu

Dumnezeu și nu Dumnezeu cu omul – însă dragostea nu exclude mânia (Marcu 3.5; Osea 14.4; Mica 7.18).

- Chiar dacă dreptatea lui Dumnezeu cere pedepsirea păcătosului, totuși nu face bucurie lui Dumnezeu să judece pe omul păcătos. Dumnezeu iubește din principiu pe om. Vezi de exemplu Tit 3.4; Ioan 3.16; Plângerile lui Ieremia 3.33; Ezechiel 33.11; Luca 19.41; Geneza 6.6; 1 Timotei 2.3,4; 2 Petru 3.9; 2 Corinteni 5.20.

### **Ce avea loc în ziua ispășirii?**

- *Inițiativa* pentru ispășire pornește de la Dumnezeu. El însuși stabilește „cum” să aibă loc ispășirea și dă toate cele necesare pentru aceasta.
- Trebuie să se facă ispășire *prin*-o jertfă care consta dintr-o jertfă pentru păcat și o jertfă de ardere de tot pentru Aaron și casa lui și pentru adunarea lui Israel (Leviticul 16.6,10,24,27). Sângele este *mijlocul de ispășire* propriu-zis (Leviticul 17.11).
- Jertfa pentru păcat a celor doi țapi pentru popor arată două *aspecte* diferite în ispășire. În primul țap (pentru Domnul) se arată latura referitoare la Dumnezeu, adică, se satisfac cerințele sfinte și drepte ale lui Dumnezeu. În țapul al doilea (pentru Azazel [= înlăturare]) se arată latura referitoare la om, adică cum sunt înlăturate păcatele prin mărturisirea lor pe capul animalului de jertfă.
- Ispășirea are loc *pentru*
  - Aaron și casa lui
  - întreaga adunare a lui Israel
  - pentru Locul Preasfânt, cortul întâlnirii și altarul (arderii de tot), adică pentru persoane și obiecte (Leviticul 16.33).
- Ispășirea este necesară din *cauza*
  - necurățiilor
  - fărădelegilor
  - păcatelor și altor lucruri asemănătoare (Leviticul 16.16).
- Acțiunea de ispășire este făcută de preotul (marele preot) uns și consacrat (Leviticul 16.32).
- Întreg poporul trebuia să-și *smerească sufletul*, adică să se smerească înaintea lui Dumnezeu (Leviticul 23.29).



## Epistola către Evrei – comentariu la Leviticul 16

Epistola către Evrei (în mod deosebit capitolele 9 și 10) oferă cheia pentru înțelegerea acestui capitol. Următoarele concordanțe și contraste între Leviticul 16 și împlinirea în Isus Hristos devin clare:

	<b>Leviticul 16 Model</b>	<b>Epistola către Evrei Împlinire</b>	<b>Locuri din Biblie</b>
Acțiuni de jertfire prin ...	Marele preot Aaron	Isus Hristos Marele Preot al nostru	Evrei 2.17; 4.14 7.1-8.2; 9.11
Îmbrăcămintea marelui preot	Haine de in în loc de îmbrăcămintea demnitară de mare preot	Hristos, Fiul lui Dumnezeu devine Om adevărat, ascultător	Exodul 28.2; Evrei 2.9-14; 5.7,8; Filipeni 2.5-8
Familia preoțească	- Aaron este <u>muritor</u>	- Hristos <u>trăiește veșnic</u> și are o preoție veșnică	Evrei 7.23-25
	- Aaron are <u>păcate proprii</u>	- Hristos este <u>fără păcat</u>	Evrei 4.15; 7.26-28
	- Aaron a devenit preot <u>fără jurământ</u>	- Hristos a devenit Preot <u>cu jurământ</u>	Evrei 7.20-22
	- Slujba lui Aaron este <u>fără încetare</u> și <u>nu poate îndepărta cu adevărat păcate</u>	- Slujba de jertfă a lui Hristos este <u>terminată</u> și <u>problema păcatului este rezolvată definitiv</u>	Evrei 9.9,10,25,26; 10.1-4,11-18
	- Slujba lui Aaron are loc într-un Loc Preasfânt pământesc și încuiat, în care el avea voie să intre numai o singură dată în an	- Hristos a intrat cu <u>propriul sânge</u> în <u>cerul însăși</u> , care acum este <u>deschis</u> pentru ai Săi și unde El îi <u>reprezintă permanent</u>	Evrei 9.6-11,24,26; 4.14-26; 7.25; 10.19-22
Locul Preasfânt	- Cortul din pustiu – lumesc, făcut de	- Cerul însuși	Evrei 8.5; 9.1,11,24

	mâini omenești, îmage, umbră a lucrurilor cerești		
	- Chivotul legământului cu capacul ispășirii	- Tronul lui Dumnezeu	Evrei 4.16; 8.1,2
	- Perdea despărțitoare	- Carnea lui Hristos	Evrei 10.20
Jertfe	Animale nevinovate, curate	Hristos, Omul fără păcat moarte pe crucea de pe Golgota	Evrei 9.12- 14,23,25-28; 10.1- 10,14
Acțiuni de jertfire	Toate prescripțiile de jertfire sunt de natură simbolică și stau în legătură cu imaginile (modelele, exemplele) lucrurilor cerești (realitatea)	Jertfa lui Hristos este împlinirea jertfelor simbolice ale Vechiului Testament și constituie realitatea	Evrei 8.5; 9.9,24; 10.1
Urmările jertfei	- Sfințirea care conduce la curăția cărnii, adică numai în exterior. Intrarea în prezența lui Dumnezeu rămâne închisă	- Sfințirea conștiinței, adică sfințirea îl face pe om capabil să se apropie de Dumnezeu și îl desparte complet de locul judecării (în afara taberei)	Evrei 9.8-14; 10.10,19-22; 13.11-13
	- Păcatele nu sunt îndepărtate cu adevărat	- Păcatul este desființat, păcatele sunt iertate, urmările sunt valabile veșnic	Evrei 9.12,15,26,28; 10.14-18
	- Cel care jertfește nu cunoaște pacea cu Dumnezeu și prin jertfe i se aduce aminte de păcate	- Cel care jertfește nu mai are cunoștință de păcate. El are cu adevărat pace cu Dumnezeu	Evrei 9.14,28; 10.2,14-22

## **Alte referiri la lucrarea de ispășire făcută de Hristos**

### **Jertfe diferite pentru Aaron și casa lui și pentru adunarea lui Israel**

- Jertfele mai mari (vițel, nu țap) pentru Aaron și casa lui arată înțelegerea spirituală mai profundă în lucrarea lui Hristos din partea adunării (Romani 16.25; 1 Corinteni 2.7; Coloseni 1.26,27; Efeseni 3.3-7; 2 Timotei 1.9,10).
- Vițelul (în contrast cu cei doi țapi) pentru Aaron și casa lui arată clar că Adunarea în contrast cu Israel are deja acum certitudinea iertării păcatelor. Adunarea posedă această certitudine după ce Domnul Isus a terminat lucrarea Sa la cruce și a intrat în cer, Israel dimpotrivă o va avea atunci când El va reveni din cer (Evrei 9.24-28; Isaia 53; Zaharia 12.10-13.2; Daniel 9.24).

### Jertfa pentru păcat și jertfa de ardere de tot au amândouă caracter ispășitor

- În jertfa pentru păcat se arată cum păcatele noastre și tot ce este în legătură cu ele sunt „rostogolite” pe jertfă și sunt judecate de Dumnezeu în această jertfă.
- În jertfa de ardere de tot se arată cum desăvârșirea jertfei, ca să zicem așa, este transpusă asupra celui care aduce jertfa și prin aceasta el stă înaintea lui Dumnezeu în toată buna plăcere a jertfei (compară cu Leviticul 1.3,4; Efeseni 1.6).

### Doi țapi ca jertfă pentru păcat (2 animale, o jertfă)

#### Primul țap

- Primul țap reprezintă înainte de toate adevărul *satisfacerii* (ispășirii), adică ceea ce este *necesar pentru Dumnezeu* (Leviticul 16.8), pentru ca El să poată ierta păcatele păstrând sfințenia Sa și dreptatea Sa.
- În afară de aceasta primul țap mai vorbește de felul cum *păcatul ca putere* va fi în general înlăturat. Sângele acestui țap este stropit:
  - a. pe capacul ispășirii, adică înainte feței lui Dumnezeu, ca satisfacție pentru onoarea Lui lezată (Exodul 12.13)
  - b. înaintea chivotului legământului, adică ca ispășire pentru Locul Preasfânt (Locul Preasfânt simbolizează cerul; Evrei 9.23-28)
  - c. pe altarul din curtea din față a cortului (Exodul 30.10), adică ispășire pentru altar (curtea din față simbolizează pământul).

#### Țapul al doilea

- Țapul al doilea reprezintă înainte de toate adevărul despre *identificarea* cu purtătorul de păcate și *suplinirea*, adică ceea ce este *necesar pentru credincios*, pentru ca el să primească iertarea divină.
- Țapul al doilea clarifică și adevărul despre *mărturisirea concretă a faptelor păcătoase*. Mărturisirea păcatelor poporului avea loc prin marele preot. Însă fiecare israelit în parte era obligat să-și smerească sufletul, adică să se smerească înaintea lui Dumnezeu prin post din cauza păcatelor sale și să se căiască (Leviticul 23.29; Psalmul 35.13).
- Țapul al doilea este *pentru* sau *ca Azazel* (= „îndepărtare” sau „cel care îndepărtează/duce departe”; Leviticul 16.10,12), ceea ce arată spre *înlăturarea păcatelor* iertate de Dumnezeu.

Țapul 1 pentru Domnul	Împlinirea în jertfa lui Hristos	Urmările
ISPĂȘIREA ca <u>SATISFACERE</u> pentru <u>Dumnezeu</u> (Sângele este adus în	Jertfa lui Hristos este în primul rând pentru Dumnezeu Evrei 9.14; Efeseni 5.2;	Drumul în Locul Preasfânt spre un Dumnezeu drept și sfânt este deschis (Evrei 10.19)

prezența lui Dumnezeu și este stropit pe capacul chivotului legământului)	Romani 3.24-26; 8.3,4 (compară și cu prețul de răscumpărare, care a trebuit plătit lui Dumnezeu Exodul 30.12; Iov 33.24; Psalmul 49.7)	
<b>PĂCATUL</b> ca <b>PUTERE</b> este ispășit (Sângele servește ca ispășire a păcatului în sens general, adică păcatul ca putere sau principiu stă în câmpul vizual).	Prin jertfa lui Hristos Dumnezeu este deplin satisfăcut cu privire la păcat (Ioan 1.29; 1 Ioan 2.2; Evrei 9.26; Romani 3.24-36).	Dumnezeu poate pe baza jertfei lui Hristos să <u>ofere</u> tuturor oamenilor har și mântuire (1 Timotei 2.4-6; Tit 2.11; 2 Corinteni 5.18-21; 2 Petru 3.9; Apocalipsa 22.17).
<b>ÎMPĂCAREA</b> tuturor <b>LUCRURILOR</b> create (Sângele este stropit înaintea chivotului și pe coarnele altarului spre ispășire respectiv curățirea întregului Loc Preasfânt și al altarului [din curtea din față])	Prin jertfa lui Hristos toate <u>lucrurile</u> din cer și de pe pământ vor fi odată împăcate, adică curățite și aduse în armonie cu Dumnezeu (Coloseni 1.20; Evrei 9.23).	<u>Întreaga creație</u> (nu toți oamenii) va fi restabilită odată (Faptele apostolilor 3.21; Evrei 1.12; Romani 8.19-23).
<b>Țapul al doilea pentru Azazel (= îndepărtare)</b>	<b>Împlinirea în jertfa lui Hristos</b>	<b>Urmări</b>
<b>ISPĂȘIRE</b> ca anulare a păcatelor pentru om (Păcatele oamenilor, care le mărturisesc, adică se căiesc, vor fi iertate și înlăturate) <b>SUPLINIRE</b> <b>IDENTIFICARE</b>	Hristos a murit ca suplinitor pentru păcatele acelora care le-au mărturisit lui Dumnezeu, s-au căit și au crezut pe Dumnezeu (1 Corinteni 15.3; Galateni 1.4; 2.20; Luca 24.47; Faptele apostolilor 3.19; 10.43, între altele)	Urmările lucrării de ispășire făcută de Hristos nu sunt valabile pentru toți oamenii, ci numai pentru aceia care s-au căit și au crezut, „cei mulți”, „nouă” (Matei 20.28; Isaia 53.12; Evrei 9.28; 1 Petru 2.24; Romani 5.19)
<b>PĂCATELE</b> ca <b>FAPTE</b> sunt ispășite (Țapul încărcat cu păcate este alungat într-un ținut pustiu, adică într-un loc al morții, ca niciodată să nu mai apară)	Păcatele, care au fost ispășite prin jertfa lui Hristos, niciodată nu vor mai fi amintite de Dumnezeu (Evrei 10.14-18; 9.12)	Iertarea păcatelor deplină și veșnic valabilă (1 Ioan 1.7,9; Faptele apostolilor 3.19; Psalmul 51.9; 102.12; Isaia 38.17; 43.25; 44.22; Ieremia 50.20; Mica 7.18)
<b>ÎMPĂCAREA</b> tuturor <b>OAMENILOR</b> credincioși (Toți oamenii din Israel, care și-au smerit sufletele și nu au făcut nici o lucrare au avut parte de curățirea tuturor păcatelor; compară cu Leviticul 16.29,30; 23.29,30)	Prin jertfa lui Hristos fiecare credincios este împăcat cu Dumnezeu, adică este înlăturată atitudinea vrăjmașă a omului și el trăiește „în armonie” cu Dumnezeu (Romani 5.10,11; Coloseni 1.21,22)	Om credincios este făcut potrivit pentru prezența lui Dumnezeu (Coloseni 1.21,22; Romani 5.1,2; Efeseni 1.6; Apocalipsa 1.7).

**Ziua ispășirii și anul jubiliar (Leviticul 25.9,10)**

Restabilirea și (răs-)cumpărarea pe baza jertfei de ispășire a lui Hristos:

1. pentru Israel (Isaia 35.10, compară cu Rut)
2. pentru credincioșii de astăzi (Luca 4.18; Galateni 5.1; 1 Petru 2.25)
3. pentru credincioșii din viitor (Romani 8.19-23)
4. pentru creație (Faptele apostolilor 3.21; Evrei 1.12)

Bruno Oberhänkli, Frauenfeld 6.5.2002